

N:o 8.

Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Ölfogsgatan 1 (Hötorget 6.) 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 15 April 1890.

Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre.
Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.).

Årg. 10.

Heinrich Bötel.

Sedan lång tid tillbaka har »den fria hansestaden» vid nedre Elbe gjort sig känd icke blott såsom en metropol för världshandeln utan äfven såsom ett hem för tonkonsten. I början af förra seklet och slutet af föregående var operan i Hamburg den förnämsta i Tyskland, och namnen Keiser, Telemann, Mattheson och Händel lysa i stadens konsthistoria från denna tid. Sedan ha visserligen hofteatrarna i de stora residensstäderna tagit försteget framför den stora handelsstadens »Stadtteater», men ännu i våra dagar hör operan derstädes till de förnämsta konstanstalter af detta slag i »das grosse Vaterland», och för närvarande eger densamma i Bernhard Pollini, hvilken i sexton år varit hennes ledare, en af de mest nitiska och skickliga direktörer, som någon lyrisk scen haft att uppvisa. Särskildt kan Hamburg berömma sig af att ha framalstrat två af Tysklands förnämsta sceniska tenorsångare, och detta under rätt märkliga förhållanden, alldenstund att de båda stigit ned från kuskboken och utträdt ur droskuskarnes hedervärda skrå för att stiga upp på teatertiljorna och inträda i de stora konstnärernas led. Den första af dessa, Theodor Wachtel, känna vi till sedan hans gästspel här som Raoul och Arnold för nära tio år sedan, men såsom vanligen är fallet med oss här långt upp

i norden få vi ej visit af de stora sångkonstnärerna förr än de ha sin bästa tid bakom sig; Wachtel var då bortåt sextio år. Bättre tur ha vi att hoppas med hans dubbla yrkesbroder, den andre af de der tenorerna, Heinrich Bötel, hvars bild vi i dag presentera för våra läsare, och hvars gästuppträdande är bestämdt att taga början å vår operascen den 1:a eller 2:dra nästkommande maj. Heinrich Bötel står ännu på höjden af sitt konstnärskap och har ännu ej upplefvat första decenniet deraf. Den nu öfverallt firade tenorens gästspel här

motses också med stort intresse och kommer att börjas med »Trubaduren», hvari han såsom Manrico låtit höra sig öfverallt, der han uppträdt. Vidare lära vi få höra honom i »Hugenotterna», »Martha» och »Den Stumma», men om det också kommer att ske i »Postiljonen från Lonjumeau» är oviss, då tiden torde vara för knapp för instuderande af denna opera. I »Trubaduren» och »Martha» får man vid detta tillfälle äfven höra fru Östberg, och fröken Oselio har förlängt sitt gästspel härstädes för att sjunga tillsammans med Bötel i »Hugenotterna». Början af nästa månad lofvar alltså en ovanlig konstnjutning på vår operascen. Bötel tillhör nämligen icke, efter hvad man kan finna, de stora skriktenorerna, utan förenar med sin präktiga röst ett smakfullt föredrag och lär sköta sig i dramatiskt hänseende förvånansvärdt tillfredsställande. Han firar också triumfer hvart han kommer och är en mycket eftersökt konstnär. En tillfällighet har gjort att han nu gästar oss, hvilket endast kan ske under ett kort besök, upptagande 8 spelqval-lar, emedan han är engagerad på annat håll. Vi hafva fått reda på hvem som tagit initiativet till hans hitkomst och vilja squallra ur skolan med att det är en person, som är van att bjuda oss njuta af konstens storverk och själf gjort studier på sångkonstens område, det är nämligen vår välkände Theodor Blanch, hvars

Heinrich Bötel.

nära bekantskap med Pollini, Bötels upptäckare och impessario, samt med konstnären själf åstadkommit, att denne nu styr sin kosa till vår hufvudstad. Vi stå också i förbindelse till vår hofkapellmästare, hr Nordqvist, som bereder oss tillfälle att få lära känna en så märklig operasångare, och vi behöfva väl knappast tillönska honom att se sitt tillmötesgående här vid lag belönad med nöjet att inför fylld salong få dirigera de operor, hvori den nye gästen uppträder.

Heinrich Bötel är född i Hamburg, den 6 mars 1854. Från sitt 14:de till 18:de lefnadsår var han anställd i sin faders åkeriaffär. Sedan han fullgjort sin militärpligt vid ett husarregemente vände han 1876 åter till sitt borgerliga yrke och etablerade sig ett år derefter som sin egen efter att ha slagit sig ned vid egen härd. I kretsen af sina kamrater beredde han dessa ofta ett stort nöje genom sin musikaliska begåfning och medverkade ofta i sångföreningar. Derigenom kom direktör Pollini att fästa sin uppmärksamhet vid honom. Om hösten 1881 tog Pollini honom en dag upp på scenen och lät honom profsjunga, och profvet utföll så lyckligt, att direktören genast beslöt sig för att taga Bötels musikaliska utbildning om hand. Under ledning af skickliga lärare utvecklade sig den unge tenorens talang så utomordentligt fort och lysande, att han redan följande året kunde låta höra sig offentligt. Detta skedde å en matiné på Stadtteatern, då han sjöng Lorenzos aria i »Fra Diavolo» och en folkvisa samt genom sin fenomenala och vackra röst väckte formlig sensation.

Efter flitiga konststudier kunde sångaren redan följande året, d. 6 jan. 1883 beträda operascenen såsom Lyonel i »Martha» och firade en lysande triumf, hvori äfven Pollini, hans nitiske och skicklige gynnare, äfvensom hans lärare hr Hock, fingo en del genom den hyllning publiken egnade dem. I »Signale» heter det om debutanten och denna hans debut: »den voluminösa, mjuka och lediga stämman, själfvillare än Wachtels, hade en underbar klang, som gjorde en hänförande verkan; sångföredrag och spel vittnade om talang och flit. Debuten gestaltade sig till ett evenemang inom konstverlden.» Början af denna carrière erinrar i mer än ett hänseende om den tjugutreårige Theodor Wachtels debut på samma scen 1846. Det dröjde ej längre än ett par månader innan Bötel uppträdde i den rol, hvori han liksom Wachtel syntes vara själfskrifven: rolen med piskan, Chapelous i »Postiljonen från Longjumeau», då han med sin sång och sina pisksmällar drog skaror af folk till teatern hvarje afton. Att hans förra yrkesbröder icke saknades bland publiken kan man vara viss på; de tycktes taga en liflig del i den heder och lycka som vederfors f. d. kamraten, hvilket de också bevi-

sade genom att förära honom en piska med silfverskaft, värd 500 mark. I Frankfurt, der han i början af följande året med stor framgång lät höra sig i samma rol, blef han äfven föremål för en liknande hyllning, i det stadens droskkuskar då förärade honom en präktig krans och en dito piska. Med hvilken lätthet och energi den nye operatenoren satte sig in i sitt kall finner man deraf, att han redan under samma år hans första debut inträffade, hvarom denna tidnings 1:sta oktobernummer 1883 kunde berätta, firade en ny stor triumf som Manrico, hans första rol såsom engagerad vid Stadtteatern. I början af 1884 sjöng han denna rol äfven i Frankfurt och mot slutet af året i Wien, dit han åtföljdes af sin detektör och direktör Pollini. En kritiker yttrar då om honom följande: »Han syntes att börja med ej slå så mycket an. Hans icke synnerligen stora figur uppbär ett blondt hufvud med ett fryntligt anlete, som han förgäfvets söker ge ett grymt och förtvifadt uttryck. Mot operans slut vann rösten i klang och uttryck, och när han i slutarian framslungade sitt höga C hade han spelet vunnet under stormande bifall.» Röstens välljud och det lätta ansläendet af de höga tonerna erkännes obetingadt; konstnärens såväl mimiska som lyrisk-dramatiska förmåga har säkerligen sedan dess mer och mer utbildats. Från Wien begaf han sig till Danzig och sjöng der i »Trubaduren» och »Postiljonen». Vi afstå emellertid från att steg för steg följa hans konstnärsbana under nästföljande åren. År 1887 i slutet af året finna vi sångaren i Amerika, der han uppträdde i Newyork första gången d. 17 okt. som Manrico. Framgången var lika stor här. Före sin amerikaresa hade han i hemlandet uppträdt i Berlin, Bresslau, Magdeburg m. m., och återvände hem i början af 1888. Detta år gästade han Krolls teater i Berlin till stor favör för teaterkassan, och nog äfven för sin egen. Men i första rummet tänkte han på sin konstnärliga utbildning, och i slutet af året begaf han sig därför till Italien för att under konststudier tillbringa vintern derstädes.

Att under en så kort tid, som sex år, sedan den alldeles obildade sångaren började sin sceniska bana, ha utvecklats sig till en så framstående, efterökt och populär konstnär är rent af förvånande och visar ovedersägligen alldeles sällsynta anlag. Under denna tid har Bötel sjungit ej mindre än 18 särskilda operapartier, dem vi här, med uteslutande af de redan nämnda, anföra i kronologisk ordning:

Raoul i »Hugenotterna», Arnold i »Wilhelm Tell», Masaniello i »Den stumma från Portici», Walter von Stolzing i »Mästersångarne i Nürnberg», titelrolen i Gounods »Faust», hertigen af Mantua i »Rigoletto», Georges Brown, i »Hvita frun», Edgar i »Lucie», Gen-

naro i »Lucrezia Borgia» titelrolen i »Alessandro Stradella», Franz i Reineckes »Auf hohen Befehl», Orlando i »Die hohe Braut oder Die Franzosen vor Nizza» af Kittl (text af R. Wagner), Enzo Grimaldi i Ponchiellis »Gioconda», Hoffmann i »Hoffmanns sagor», Fernando i »Den vilseförda».

Af ansedda musikskrifställare sådane som Friedr. Chrysander, Ernst Pasqué, Ludv. Speidel m. fl. har Bötel vunnit stort erkännande. Den förstnämnde yttrar om honom bl. a.: Thérèse Tietjens var ett fenomen och lika märkvärdig synes mig hennes landsman Bötel. I alla hans roller träffar man på drag och vändningar, som han ej kan ha lärt af någon annan utan som äro helt ursprungliga. Detta är blott enskildheter, men sådana som vittna om själfständig uppfattning. Gå vi från enskildheterna till det hela, så observerar man att Bötel aldrig glömmar sig på scenen utan ständigt är inne i sin rol. En hvar känner att han aldrig afsigtligt håller fram sin personlighet eller genom öfverdrifven aktion och gestikulation vill rigta publikens uppmärksamhet på sig. En mera veritabel »vildmarkens son», än Bötel var i musikaliskt hänseende 1880 kan man ej tänka sig, och detta bör man komma ihog, när man betraktar den förändring och ombildning hans personlighet på dessa få år undergått, för att rätt bedöma honom». Bötels stämma är en fullkomlig tenor utan inblandning af någon annan röstklang och är i synnerhet mot höjden rätt märkvärdig. Den som en gång hört hans höga C skall ej med någon ängslan fråga sig: »skall det lyckas, hålla sig uppe och klinga rent?» Starkt och välljudande slungar han fram det och skulle nog kunna taga sitt ciss och d äfven, tycker man, om komponister vågat skriva så högt. Det är med honom som Speidel skriver: »Han är lik en fågel, som trifs bäst, när han får svinga sig upp i höjden.»

Ur

August Södermans

Resebref.

Dresden den 12 dec.

Som det i dag är »unsrer hart geprüfter Königs» födelsedag och i följe deraf fest och illumination i staden, så har jag läst in mig för att få prata med dig — du lilla, tillbedda gudomliga . . .

Min resa i Böhmen var rätt rolig. Jag bodde, bland annat, i ett Kapusinerkloster — i en smutsig håla, der smutsiga munkar uppvaktade mig. När jag beställt mat och kocken sprungit en halfimme hit och dit utan att jag fått någon — samt jag i följe deraf

blef ovetvig — så svarade han (kocken) att för att vara utländig var jag *särdeles* hemma i tyska språket; och då jag ändtligen fick mat — så bestod den af oxstek, lika hård och fast som Sachsarnes kärlek till sin »hertgeprüfter König» — spenat, lika grön som Kungl. teaterns i Stockholm *förhoppning* att få behålla sitt anslag — kräfter samt till desert — stufvad lök som narrade tårar af rörelse i mina ögon; föröfrigt var alltsammans rätt lustigt; då jag for derifrån bad jag en tjock och flottig munk att få köpa hans *radband*. »Nej, vi få ej taga emot penningar» — svarade han — »men jag kan *skänka* er det» — och då jag derpå stack honom ett 10 groschenstycke i hans smutsiga näve — så log han och såg ut som en åsna som stuckit nosen i ett sirapsfat och sedan, förtjust, slickade sig om truten. — Jag fick äfven komma in i ett nunnekloster der det fanns ganska lustiga figurer, unga och vackra, gamla och fula; portvakterskan som öppnade åt mig var en af de vackraste qvinnor jag någonsin sett — och Abedissan var en tjock madaska med rosenröd näsa och storartade dimensioner.

Apropos om storartade dimensioner — så befinner sig Edv. Stjernström med fru här i Dresden; han var nog hyggelig att söka upp mig — och jag har, allra höfligast, återgäldat visiten; han tänker blifva här en månad. I förgår voro *Skandinavians komponister* representerade hemma hos August Söderman, nemligen genom ofvanstående utmärkta personlighet, komponisten August Winding från Köpenhamn samt komponisten Eduard Grieg från Kristiania. De voro på genomresa, visste att jag var här, samt sökte upp mig för att få göra min bekantskap; de afreste samma dag till Rom men vi hade bestämt möte i Köpenhamn i Mars månad 1870. Här i Dresden är för öfrigt allt sig likt, konserter och spektakler alla aftnar. Några af mina kompositioner har jag icke låta uppföra här ty det fins inga don som *hålla* dertill förutom hofkapellet och teaterns kör men dessa äro nu upptagna med teaterns arbeten från morgon till qväll; för öfrigt sade Rietz att programmen till teaterns och kapellets konsertserie redan i somras blifvit *bestämd* — och du vet att det är så svårt för mig att »kurtisera», att visa ett leende som ingenting säger — och säga det som ingenting betyder; men det är ju ej min skuld att man lärt mig så litet geografi att jag icke kan taga mig bättre fram här i verlden. — Dock kan jag säga dig att i början af januari nästa år — så gifves »Qvarnruinen» på Harmoniska sällskapets konsert i Köpenhamn.

Genom domstolens beslut är nu f. d. hofkapellmästaren v. Bülow ändtligen skild från sin fru; det steg Abbé Liszt (fader till ofvannämnda dam) tagit för att *förhindra* skilsmässan, hafva varit

utan resultater ithy att fru Baronessans »förseelse» låg allt för mycket i öppen dager. Säg Arlberg att det, åtminstone för mig, är omöjligt att skriva operor *utan text*. Jag har ej tid att själf skriva till Fritz men hälsa honom från Grützmacher, som sednast var uppe hos mig i går.

Här har en tid varit så kallt, så att själfva solen behöfver ylletröja på sig för att icke bli kall om magen. Jag äter för det mesta numera hemma, ty jag tycker jag får så dålig mat på restaurationserna, men — människan är aldrig nöjd, hon förändras med tiden — och tiden med henne; när jag var ung tyckte jag mest om sötgröt och pannkaka — numera tycker jag om kärlek, qvickhet och gammal — kummintost — troligen därför att *här* icke finnes någondera delen.

Tack för tidningarna. Här skickar jag dig postporto — som bör räcka några gånger. Om du kan så skicka *samma dag* du får detta bref *Illustrerad tidning* n:r 34 för 21 aug. 1869 samt ett par exemplar af *Ulfåsamarschen* och ett ex. af *Nya festmarschen*, du kan med detsamma skicka några andra tidningar *allt* under korsomslag. — Jag och gossarne Jensen skola tillbringa julaftonen tillsammans, *passa på kl. 8*, ty då dricka vi en skål för det *käraste* vi äga — och då dricker jag naturligtvis *din* skål förtjusande ungmö. En kyss från din egen

August.

* * *

Köpenhamn den 9 mars.

— — — För öfrigt mår jag som en liten prins. Jag arbetar alla dagar från kl. 8 till kl. 2 på förmiddagarna, sedan roar jag mig på eftermiddagen. Rubensson påstår att jag har benikemask — för det jag *äter* så mycket, men dermed har det ingen fara. I följd utaf alla bortbudningar har jag nu äfven varit tvungen att *dricka* — jag har till och med druckit punsch — men det har alltid varit försigtigt och bekommit mig förträffligt; föröfrigt tycker jag det behöfves i det här klimatet ty här har varit rätt vinteraktigt — men *nu* ha vi fullt vårväder med 4 à 5 graders värme. Ångbåtsfarten mellan Köpenhamn och Malmö är nu i full fart och bara jag *får tid* så reser jag öfver till Sverige — det vill säga på en *half dag* och så tillbaka till Köpenhamn. Rubensson, Björk och jag ha kommit öfverens att äta middag i Malmö, dricka punsch på Öresund och gå på spektaklet i Köpenhamn — allt på samma dag. Du må icke inbilla dig att jag kommer hem i denna månad, jag har för närvarande mycket arbete och detta går här lätt och angenämt för mig, för resten skall här uppföras åtskilliga af mina saker som jag vill vara med om och Gade har särskildt bedt mig vara kvar till »Qvarn-

ruinen» skall göras (det blir på den nästa af Musikföreningens stora konserter i Casino med en orkester af 16 violiner i stämman och så vidare) — den är redan öfversatt på danska och skall sjungas af Simonsen, en bra baritonist. — Har du hört efter Eknö, om vi kunna komma dit från *1:sta juni*? Jag vill ut till landet så fort som möjligt sedan jag kommit hem — tids nog får man slita med det välsignade Stockholmslifvet.

I lördags var jag bjuden till Bournonvilles och i går var jag åter på soupé hos Henriques; han har en utmärkt söt fru som spelar charmant piano — och hon sa sist åt mig, dock så hennes man hörde det: »kom nu upp till mig oftare, då ni om aftnarne ser ljus i det här förstret — då är jag alltid hemma» — och hennes man skrattade och frågade om inte han också kunde få vara med på ett hörn? — I afton har jag biljetter till 2 konserter och 2 teatrar — men kan gud nås icke gå på mer än *ett* ställe af alla fyra. I morgon har jag, på samma sätt, biljetter till 2 konserter och till Studentcarnevalen — som skall vara mycket rolig. Här ges konserter hvar dag. Hörde du på mina köier på konserten i Adolf Fredriks kyrka? Det är frågan om att gifva min ouvertur till Orleanska Jungfrun på en af konserterna som Pauli dirigerar här med öfver 100 man stark personal.

Var försiktig — så att du icke squallrar om för mycket af hvad jag skrifer till dig. När jag kom till Köpenhamn visste alla människor att jag hade varit sjuk i Dresden — och detta från Stockholm.

* * *

Köpenhamn, lördagen den 26 mars 70.

Sockerbiten!

I onsdags luktade det litet sommar, vårkänslorna började höra utaf sig och jag ville ut — ut — jag längtade, värre än vanligt, efter dig — och svenska kusten var äfven så inbjudande, reselusten kom öfver mig — och pang! — var jag på en ångbåt — på resa till Malmö — og det var en dejlig Solskinsdag og Bølgerne rislede om Kolen og:

Det klinger over Vandet et Gienlyd af din Røst

Og kalder mine Drømme didover,
Jeg følger — ak, men finder ikkun den tomme Kyst

Og hører kun de sukkende Vover. —

Men det var ändå något sa' han som fick så Åmål — kusten var visserligen tom men den var *svensk* — och det fröjdade själen. På aftonen träffade jag många bekanta och värden på hotellet, Stör — som förut hade Polsro, gjorde en liten tillställning der det söps — rätt duktigt och hundfröjden spelte Ulfåsamarschen hela aftonen.

Under tiden försvann jag på en stund för att visa mig på Telegrafbyrån — der jag telegraferade till ett litet älsk-värdt och »sött» fruntimmer i Stockholm jag vet icke om du känner henne. Morgonen derpå begaf jag mig åter på resa till Köpenhamn men, hast du mir gesehen, — den gången sa det stopp — sundet var så fullt med drifis att vi icke kunde komma fram utan måste slå in en annan kosa och segla till Helsingör, derifrån jag reste på jern-väg och på eftermiddagen lyckligt och välbehållen anlände till Köpenhamn.

Här är lifvet sig likt, full syssel-sättning alla dar och om aftnarne får jag dela mig på 2 å 3 olika ställen. Som du väl ser till fru Hedin — så hälsa henne från Gerlaks (det är hennes syster och sväger) jag var på sou-pé hos dem i förra veckan. De Svenska Quartettsångarne sjöngo för några dagar sedan »Bondbrölloppet» under riktigt danskt förtjusningsvrål — det har sedan dess gjorts om flera gånger och blir i nästa vecka ånyo på en konsert, kritiken är allt för charmant — en tidning säger till och med att »det är det mest karakteristiska och populära stycke som på 50 år flutit ur någon nordisk penna» — den tog då till i växten! Fyra nya stycken, som jag skrivit, sjöngs i går på en soiré hos grefve Dannenskjöld — dit alla de kongliga voro inbjudna — jag har ännu ej hört hvad de gjort för lycka. För resten är fullt arbete i verkstaden. Farväl nu så länge älskade min, en suck full af kärlek följer:

Kjærlige Suk! du gjemme, skjult for Alle,
Alt, vad du eier af Længsel og av Savn;
Først naar du kommer till Hende, du falde,
Som en Strøm af Taarer i hennes Favn.

Din

August.

P. S. Så mycket kan jag säga — att till 1:sta maj är jag hos dig.

Ascanio.

Opera i fem akter och sex tablåer af Camille Saint-Saëns. Text efter Paul Meurice af Louise Gallet. Första uppförandet i Paris å Stora operan sistlidne 21 mars,

Camille Saint-Saëns, redan såsom 12 årig gosse berömd och vid 21 år redan mästare, är bekant såsom en stor pianovirtuos och en af Frankrikes största tonsättare så väl i egenskap af operakomponist som symfoniker och skapare af kammarmusikverk. Man hade att börja med alla skäl för den tron, att han som operakomponist skulle helt och hållet följa Wagner i spåren. Mången torde erinra sig den scen han stälde till på en restaurant, då någon af hans landsmän efter uppförandet af första Nibelungenoperan betecknade »Bay-reuth-Pegasens» djerfva och högtsträfvande skapelse såsom innehållslös och tråkig, hvarvid Saint-Saëns i vredesmod krossade en talrik på bordet. Den franske komponistens starka individualitet uppreste sig emellertid emot att blifva en blott efterapare af Wagner. Han försökte en nydaning af den franska operan efter moderna begrepp på den gifna grundvalen utan att dock derigenom skörda någon tack af sin nation eller vinna fullt erkännande af sina yrkeskamrater och kritiken. I hans nya opera märkes nog en fläkt af den Wagnerska andan utan att man dervid likväl får tänka på något plagiat.

Att komponisten själf icke bevisat sin operas premiére eller repetitioner ha tidningarne redan förmått likasom de rykten om honom, hvilka kommit i omlopp genom hans försvinnande från Paris och den upplysning han själf genom telegram lemnat, att han välbehållen befann sig på Azorerna. För någon tid sedan hade utländska tidningar att berätta, det han till följd af en halssjukdom uppsökt ett mildare klimat. Ytterligare upplysningar i saken torde innan kort vara att förvänta. Men nu till hans opera.

»Ascanio» är otvifvelaktigt det mest betydande verk konstnären hittills skapat, synnerligast om man tar i betraktande texten, som trots librettistens sträfvan efter enhet är mycket invecklad. Första akten börjar i Benvenuto Cellinis atelier i Paris. Man väntar besök af Frans I. Mästaren går af och an, rättande sina elevers arbeten. Han står länge framför ett arbete af sin favoritelev Ascanio, af hvilken han vill ha upplysning angående en »billet doux», som på morgonen anländt, och i hvilket ett rendez-vous skulle gifvas honom vid Grand-Nesle. Cellini har genom sin älskade Scozzone, en florentinska, som är Franz I:s väninnas, hertiginnan d'Etampes förtrogna fått veta, att brevet till Ascanio härrörde från denna höga dam, som var passionerad för älsklingen. Men han vet också hur hertiginnan brukade befria sig från favoriter som hon tröttnat på, och han beslutar att förhindra detta rendez-vous.

Konungen och hertiginnan uppträda. De beundra de af Benvenuto utställda konstverken, i synnerhet modellen till en Jupiter. Konungen önskar få den samma gjuten i guld. Men då konstnären invänder, att han ej har utrymme dertill, så anvisar han honom Grand-Nesle, som innehafves af herr Estourville, prévôt de Paris. Hertiginnan protesterar emot att hennes skyddsling Estourville skall beröfvas Grand-Nesle, men konungen invänder att »Messire d'Estourville vet inte hvad han skall göra med det, han bebor Petit-Nesle och kan vara belåten med det». Under denna scen har hertiginnan förföljt Ascanio med kärleksglödande blickar och beställer af honom, för att han

skall komma i hennes närhet, en lilja af diamanter, hvilken han själf bör lemna fram i Louvren. Ascanio älskar Colombe, dotter till Estourville. Den första blick de båda unga vexlat har förenat dem med »kedjor af diamanter». Då emellertid denna kärlek är hopplös, så vågar icke lärjungen bekänna den för mästaren. Hans glädje är emellertid utsäglig, då nu genom konungens liberalitet utsigt öppnat sig för honom att komma i närhet af den älskade, att dagligen kunna få se och tala med henne.

I andra tablån se vi platsen framför Nesle, på ena sidan befinner sig ett kapell, framför hvilket en tiggare fattat posto, i bakgrunden synas ett par värdshus, utanför hvilka studenter sitta och dricka. Här inväntar Ascanio författarinnan till det hemlighetsfulla brevet. Han inbillar sig, dåraktigt nog, att det kan vara Colombe. Ja, han tycker sig vara viss derpå, då han får se den älskade med några följeslagarinnor gå till kyrkan. Han tilltalar henne, men han blir snart öfvertygad om att brevet icke är skrivit af henne. Han urskuldar sig för misstaget och vill lemna henne, då tiggaren ber henne om en almosa.

De lemna båda på en gång pennin-gar åt tiggaren, som nedkallar himlens välsignelse öfver dem, som han tror vara ett förlovadt par. Colombe inträder i kyrkan i samma ögonblick som hertiginnan, maskerad, införes i en portschäs och närmar sig Ascanio. Benvenuto följer tätt efter henne. Han vill göra allt för att rycka Ascanio ur hennes klor. Förgäfves; den förälskade damen vill ej lemna den unga konstnären i fred. Hotande flyr hon för Cellinis angrepp, hvilken söker rycka masken från hennes ansigte och kallar henne vid namn, och hon begifver sig derpå till sin skyddsling i Nesle. Guds-tjensten är slut, folket lemnar kyrkan. Cellini ser Colombe för första gången och konstnären liksom mannens öga rigtas, berusadt, på detta skapelsens mästerverk. Mästaren och lärjungen hafva blifvit rivaler.

Benvenutos lärjungar uppträda för att taga Grand-Nesle i besittning. En af Ascanio till husets herre stäld uppmaning att öppna besvaras med ett illa rigtadt bösskott, som blir signalen till stormning af byggnaden.

Den andra akten börjar i den rymliga ateliern på Nesle. Benvenutos elever lägga sista handen vid ett väldigt reliksskrin, som följande morgon skall sändas till Ursulinerklostret, Scozzone sjunger under arbetet sina hemlandssånger. Då och då kastar hon oroliga blickar på en öfverhöjd Hebestatyett, på hvilken Benvenuto arbetar efter en obekant modell. Denna modell är Colombe, hvars drag och linier mästaren noga betraktat, när hon trädte fram på terrassen för att drömma om Ascanio och

sin kärlek. Scozzone känner med instinkten hos en älskande kvinna, att Cellini vänt sitt hjerta ifrån henne och att detta tillhör en annan. Hon förtror sig åt Ascanio i sin nöd, och denne igenkänner i Hebestatyetten Colombe. Plötsligt får man höra ute från trädgården en glad serenad, som bringas Colombe af den, som efter hertiginnans önskan blifvit utsedd till Colombes make. Vid dessa toner upplägar Benvenutos kärlekssjuka hjerta af en häftig vrede. »Aldrig skall hon blifva hans!» utropar han, förrådande sin böjelse; »kungen kan ej vela det!» Bedrägliga förhoppning! Franz I, uppäggad af hertiginnan, förvisar Cellini ur sin åsyn, och denne, som känner sig djupt sårat, träder i tjänst hos Karl V, som vid sin resa till Flandern gör ett besök i Paris.

Andra akten, fjärde tablån. En sal i Louvren. Scen mellan den galante Frans och hertiginnan d'Etampes, till hvars lof konungen sjunger en madrigal. Sedermera kommer Ascanio för att åt den höga damen öfverbringa ett af henne bestäldt smycke. Men han förstår icke att hon fäst sig vid honom. Tvärtom yppar han sin kärlek till Colombe, och hertiginnans förbittring häröfver ökas då flickan, som kommer till stället, vexlar ömma ord med Ascanio.

Tredje akten spelar i trädgården på Fontainebleau, der Frans I ger en lysande fest för sin höge gäst. Den i onåd fallne Benvenuto har blandat sig ibland kejsar Karl V:s folk. Här får Frans I se honom och lofvar att åter skänka honom sin gunst, om han inom tre dagar gjuter åt honom Jupitersstatyn. Ja, Cellini får, om han verkställer detta uppdrag, utbedja sig en särskild nåd. Hertiginnan, som af den i sin kärlek sårade Scozzone blifvit underrättad om såväl Ascanios som Cellinis själstillstånd, anar att den senare skall begära frihet för Colombe att förfoga öfver sin hand. Hon korsar denna Cellinis förmodade plan genom att af konungen i ett ögonblick då han är vid godt lynne utbedja sig, att redan följande dag brölloppet mellan d'Orbec och Colombe får ega rum. Konungen bifaller hennes begäran. Akten slutar med en stor balett.

I fjärde akten befinna vi oss åter i Cellinis atelier. Midt i densamma står det stora relikskrinet eller kistan, hvaruti Cellini tänker rädda Colombe genom att sända henne till Ursulinernunnorna och såmedelst omintetgöra giftermålet med d'Orbec. Men Scozzone har upptäckt och omtalat för hertiginnan Benvenutos plan. Denna har befalt henne att, under förevändning att konungen ville se skrinet, föra det till Louvren. Der skall det få stanna och Colombe qväfvas inuti detsamma. Scozzone ryser för denna plan, men hertiginnan har skickligt nog vetat att ge ny näring åt hennes svartsjuka, så att hon slutligen går in på att hjälpa herti-

ginnan i utförandet af hennes plan. Benvenuto inträder i sin atelier, förnöjd öfver sin plan. Då Scozzone ser honom så lycklig och triumferande, kan hon ej neka sig nöjet att krossa hans hjerta. Hon visar honom på Ascanio och Colombe, som öfver den farliga terassvägen hemligen smugit sig in i atelieren. Gömd lyssnar Cellini till utbytet af deras kärlekseder, och ehuru väl mästaren känner sitt hjerta sammankrympt af smärta, förlåter han i ett ögonblick af ädelmod att Ascanio fört honom bakom ljuset och beslutar att skydda det unga paret. Scozzone ser sig besviken i sin förväntan, Benvenuto vänder åter till henne, och slagen af så mycken godhjärtighet fattar hon ett beslut att offra sig för de båda älskandes lycka. Hon skall i stället för Colombe lägga sig i relikskrinet.

Femte akten framställer ett kapell i Louvren. Tre dagar ha förflutit sedan konungens samtal med Cellini. Hertiginnan d'Etampes har utfövat sin gräsliga hämd. Det herrligt ciselerade skrinet, som gömmer den döda, står på en upphöjning midt i rummet. Men hertiginnan vill försäkra sig om hur det är, hon sticker sin hand oförmärkt under locket och känner den dödas kalla hand. Förhänget i bakgrunden öppnar sig och man skådar en rikt upplyst sal. På en sockel står Jupiters guldglänsande staty. Hela hofvet är församladt och beundrar konstverket. Konungen uppmanar Benvenuto att utbedja sig den ynnest han fått sig beviljad. »Sire», svarar konstnären, »jag anhåller om fröken d'Estourville för Ascanio». Konung Frans ger sitt bifall om hertiginnan, som fått hans löfte för d'Orbec, äfven går in derpå. Denna, säker på att hennes anslag lyckats, ger konungen hans ord tillbaka och tillägger i skadeglädje: »Men hvar är då fästmon?» »Här!» svarar Cellini pekande på den inträdande Colombe. Förfärad mumlar hertiginnan: »Hvad, hon? Hvem är då den döda i relikskrinet?» Anande den förfärliga verkligheten störtar mästaren fram till relikskrinet, hvars framsida han med ett slag krossar. »Scozzone, Scozzone!» ljuder ett högt skri från hans mun. »Död, död för min skull!» Han faller på knä och betraktar med tårfull blick den älskade, som i ungdomens fägring offrat sig för honom.

Läsaren torde efter denna helt summariska redogörelse för operans innehåll kunna förstå hvilka ofantliga svårigheter, som med en så splittrad fabel upprest sig för musikern. Komponisten har ej öfvervunnit dem alla, likväl har han skapat en enhet, som är beundringsvärd. Den musikaliska karakteristiken är mycket utpreglad. Förträfflig är Cellinis faderliga ton gent emot Ascanio träffad, under det hans scener med Scozzone andas en sympatisk värme. Sista scenen i första tablån, konungens besök, är full af musikalisk nobless,

elegans och verve, likaså elevkören i andra tablån, och särdeles vacker är trion mellan Colombe, Ascanio och tiggaren, som välsignar dem. Tredje tablån börjar med en intressant instrumenterad kör af dem som arbeta på relikskrinet, och härtill sluter sig en följd af i gammal stil hållna sånger, sjungna af Scozzone och Ascanio. Benvenuto betraktar Colombe på terrassen, i ekstas sjunger han: »O douce Hébé, candeur, jeunesse» en fras hvari passion och entusiasmen fått uttryck i en ovanligt skön form och med glänsande kolorit. Anmärkningsvärd är vidare Benvenutos sats »Un divin mais fol amour», i hvilken den öfversvallande känslan värtaligt skildrats. Harpackompagnementet är här af en hänförande verkan.

Balletten i tredje akten vittnar om den fina ciseleringen, den klara stilen, den fulländade form och instrumentationsskönhet, som tillhör Saint-Saëns' konst. Alldeles särskildt förtjenar kvar tetten mellan Cellini, Scozzone, Ascanio och Colombe att framhållas. Synnerligen gripande är den stämningsfulla frasen: »En tout amour ma foi profonde». Särdeles stort bifall rönt Cellinis sång, då han afsäger sig sin lycka: »Ce n'est pas votre faute». Orkester och åhörare gråta i kapp. Den sista helt korta akten begynner med en vacker kör till Jupiters ära. I sista scenerna är den dystra tonfärgen i harmoni med handlingen, och instrumentationen uttrycker allt det hemiska i situationen.

Saint Saëns' verk hör visserligen icke till dem, som man efter första åhörandet förmår fullt bedöma, men det är utan tvifvel en betydande skapelse och skulle förmodligen hafva gjort ett större intryck, om alla komponistens intentioner blifvit motsvarade. Utförandet var medelmåttigt, mise en scène lysande. Emellertid torde de hafva tagit felt, som dömt operan efter generalrepetitionen, då, som det försäkras, konstnärerna icke på långt när räckt till för sina uppgifter.

Pollini såsom teaterdirektör.

Den framstående direktören för Hamburgs Stadteater firade redan i december 1882 sin 25-åriga teaterverksamhet, en ovanligt ung jubilar, ty han är född i dec. 1838 i Köln; hans namn är egentligen Bernhard Pohl. Utrustad med en vacker baritonröst och en lefnadsfrisk natur egnade han sig vid 19 års ålder åt scenen, uppträdande 1:sta gången den 11 dec. 1857 som sir. Rich. Forth i »Puritanerna», och kvarstod som teatersångare i fem år. Efter längre resor blef han impressario för ett italienskt operasällskap och öfvertog sedan direktörskapet för italienska

operan i Lemberg. Då han väl hade fått ihop sina konstnärer utgjorde hans förmögenhet jemnt — fyra kreutzer. men lyckan stod honom bi, och han gjorde en lysande affär. År 1866 ledde han i Berlin på Victoriateatern en italiensk operastagione. Men då svek honom lyckan och han satte till hela sin förmögenhet, som han förvärfvat sig i Amerika, der han förut uppehållit sig någon tid. Tre dagar efter slutet af denna ruinerande operasång finna vi honom i Paris, återigen, såsom i Lemberg, utan en groschen i fickan. Hvad han skulle göra i Paris hade han ej rätt klart för sig, men han fick veta att teatern i Baden-Baden var att öfvertaga, och Dupressoir, den forne spelkonungen, hade att förfoga öfver denna. Tre eller fyra gånger stälde Pollini med klappande hjerta sina steg till det hus vid rue d'Amsterdam, der den mäktige tronade, men slank hvarje gång förbi ty han vågade sig ej upp. De mest berömda impressarier den tiden konkurrerade nämligen om öfvertagande af teatern vid Europas fashionablade badort. Fjerde gången vände han likväl om, tog mod till sig och gick raskt upp till Dupressoir, hos hvilken han framförde sitt ärende i ungefär följande ordalag: »Jag har dristigheten anhålla om att få öfvertaga teatern i Baden-Baden. Jag eger inte en enda groschen, ty min sista franc har jag betalt ut, efter det jag haft otur i Berlin. För er teater skall jag anskaffa förmågor af första rangen, ty jag måste ånyo skaffa mig ett namn och förmögenhet; därför skall ni också hos mig finna större nit än hos någon annan, hvem det vara må . . .» Herr Dupressoir tyckte om detta öppna språk. Utan lång besinnet uppdrog han åt sin sekreterare att sätta upp kontraktet, och sedan stälde han till Pollini den frågan om han behöfde låna pengar, efter som han inga egde. Om han ville? Det var då en fråga. Utan vidare ordande öfverlemnade Dupressoir åt Pollini till bestridande af de första utgifterna en anvisning på 22,000 frs. Från den dagen daterar sig Pollinis stadiga framgångar. Efter att någon tid ha varit föreståndare för operorna i Petersburg och Moskva öfvertog han 1874 direktionen för Stadtteatern i Hamburg, som under hans ledning i hög grad vuxit i anseende. Den anseende musikkristställaren och Händelforskaren Chrysander yttrar i en följetong till »Hamburg. Correspondent» 1886, hvori han talar om Bötel, följande om Pollini: »Af nutidens operadirektörer besitter Pollini uppenbarligen den grundligaste kunskapen om människorösten, dess karaktär och förmåga samt dess så ofta förborgade egendomligheter. Detta ger hans teater ett värde, som affärsmannen blott och bart ej kan förläna densamma. Hvarje sängare kommer här till sin fulla rätt och till sitt rätta användande; det förekom-

mer icke, att en talang lemnar Hamburg och sedan först på något annat ställe uppenbarar sin verkliga betydelse. Hvad som i den kan innebo, det bringar med visshet denne direktör fram i dagen. Härmed beredes oss njutningen att lära känna de olika sängkrafterna såsom verkliga karaktärsfigurer. Sådant skänker sängarna sjelfva en högre betydelse. Och hans sängare och sängerskor äro verkligen betydande; namnen Sucher (Rosa), Lissmann, Krauss, Brandt och en hop andra vittna härom och kunna vara en prydnad för hvilken teater som helst. Pollini känner konsten att uppföra sina teatersängare, och en auktoritet, sådan som han i den vägen, vinner också gehör äfven hos första rangens konstnärer, hvilka der veta att underordna sig den konstförståndige ledaren af det hela, hvars vaksamma öga upptäcker minsta fel i framställning, kostym etc. och ej låter det passera oanmärkt. Detta är idealet för en teaterdirektör.

Ett bref om pianosjukan.

Af

Edvard Hanstlick.

I.

Ni önskar känna min mening om den moderna epedemi, som nu bragt sig upp till det ärofulla namnet: pianosjukan. För att icke komma edra förväntningar på skam bör jag först göra den sjelfbekännelsen, att jag i fråga om denna epedemi sjelf är patient och icke läkare, på sin höjd en »doktorand» af det slag som kan gifva sjukdomens diagnos, men icke känner någon bot därför. Ja, ännu mer, jag anser den grasserande sjukdomen vara obotlig och tror att vi blott på indirekt väg, på långa estetiska och pedagogiska omvägar kunna efter hand hinna derhän, att sätta en skranka för dess beständiga tillväxt.

De qual vi dagligen lida af klinande diletanter och elever, äro ofta skildrade i alla möjliga färger. För min del tror jag att af alla de olika missljud, som nu för tiden martera en stadsinvånares öra, är denna musikaliska pina den värsta. Fördjupad i ett viktigt arbete, behöfvande lugn och med hvarje tanke spänd, måste man med eller mot sin vilja höra det förskräckliga pianot i närheten. Med en slags dödsångest vänta vi på de kända ackorden, hvilka den älskvärda fröken hvarje gång återger falskt. Vi skälfva vid aningen om den löpning, i hvilken hon otvifvelaktigt måste stupa. I nämnda psykologiska tvång, som fordrar att man lyssnar mer eller mindre uppmärksam, ligger denna ljudförnimmelser pinfulla beskaffenhet.

Berthold Auerbachs bref innehålla härom många träffande anmärkningar.

Under ett sommaruppehåll i Gernsbach klagar Auerbach öfver att alla slags oroliga grannar störa honom både när han arbetar och sover och tillägger derpå: »När stormen ryter som i dag, finner jag mig lättare deri, än då människorna göra 'musik'. Hvarför? Jo, emedan våra nerver hafva förstånd. Hvad vi kunnu hindra, blir oss svårare att fördraga än det oföränderliga i naturens ordning.»

Hvad vi kunnu hindra. Ja, om vi blott egde makt och rätt att göra det! Men deri ligger det just, att vi gent emot denna tangentvampyr hvarken ega makt eller rätt och aldrig kunna få dem. Hon är likväl, som vi, herre i sitt eget hus, herre öfver sitt piano. När hon vill spela på det, hur ofta, hur starkt, hur bra eller hur dåligt — allt detta undandrag sig offentlig inblandning, och polisen kan på sin höjd lemna oss något beskydd på andra sidan om den gränslinie, der den offentliga förargelsen eller skandalen begynner.

Jag känner blott två ordningsstadgar af polisen i nämnda hänseende. Polisen i Paris har afdömt några klagomål så, att man icke får utan tillåtelse af grannarne musicera före kl. 7 om morgonen och efter kl. 11 om aftonen. Liknande inskränkningar finnas i åtskilliga tyska städer, dock mera af ren praxis än något af myndigheterna påbudet. Men härmed är blott vår nattro beskyddad och icke den lika viktiga arbetsron om dagen. Endast att »lönmörda sömnen», såsom Macbeth säger så skönt, förbjuder lagen de pianospelande odjuren — till och med blott i principen. Ty en verkligt sträng efterföljd af stadgar, skulle ju göra alla privata baler och soaréer omöjliga.

En annan bestämmelse finnes i Weimar, der det vid 2 riksmarks böter är förbjudet att spela för öppet fönster. Det är en välgörande åtgärd blott så till vida att skämmas för, som öfverheten sjelf måst dekretera hvad den enkla anständigheten redan bort säga en hvar.

På detta område af musikaliska attentat kan jag med fullt fog åberopa de smärtsammaste personliga erfarenheter. Det var med ousäglig glädje som jag hade den lyckan att bebo ett pianofritt hus. Men midt emot mig hade alla onda andar sluppit lösa tre våningar igenom. Medan i den första salen flera musikaliska systrar med svagt gehör och på ett alltid förstämmt instrument hoprörde Beethoven och Strauss, Offenbach och Chopin, tillbragte i en annan sal ett olyckligt offer för musikalisk dressyr timme efter timme med skalor och öfningar. Tidigt om morgonen började sopran-damen i den tredje salen sitt dagsverke med italienska arier ur Lucie och Somnambula. Det tycktes gifva henne aptit till frukosten, oss andra behöfde hon ju icke taga hänsyn till, och Donizetti

var för längesedan död och begravnen. Så gick det till om morgonen. Aftonen brukar firas i grannhuset medels fyrhändig nedslagtning af ålderssvaga Ouvertyrer, och när det var människens väder, utandades till och med ett harmonium sin världssmärta i den hänföranle ensemblen. Och aldrig, icke en enda gång, kommo dessa konstälskande själar på den tanken, att deras musikaliska orgier kunde vara oss försvarslösa grannar till besvär. Ligger det ej i dylik musik för öppna fönster ett barbari af liknande art, som det positivhalarne utöfva nedanför våra fönster. *Musikalisk näfrätt* deruppe och dernere! (Forts.)

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. April 1, 13 Bizet: *Carmen* (Fru Edling, frk. Oselio, hr Strandberg). — 2. Meyerbeer: *Hugenotterna* (drottningen, Valentine, pagen: fru Östberg, frkn. Oselio, Karlsohn; Raoul, Marcel, Saint Bris, Nevers: hrr Sellman, Strömberg, Sellergren, Linden). — 6. 7:e *Symfonikonserten* 1. Rob. Henriques: Ouvert. »Olaf Tryggvason»; 2. Henneberg: Pianokonsert med orkester, A moll; 3. Wagner: Förspel till 3:e akt. af »Mästersångarna»; 4. Beethoven: Sinfonia eroica, Ess dur. nr 3. — 7. Delibes: *Lakmé*. — 8. *Nya konstnärsgillet*s musik. dram. soaré. — 10, 15. Rossini: *Barberaren i Sevilla* (frk. Petrini, hr Lund). — 11. Donizetti: *Leonora* (frk. Oselio). — 12. Thomas: *Mignon*, 150 gängen (Philine, Laertes: frk. Karlsohn, hr Linden). — 14. Weber: *Oberon* (Rezia, Fatima, Puck: fru Östberg, Edling, frk. Jungstedt; Huon, Scherasmin, Oberon, Sadack, Aboulifar, beyen: hrr Ödmann, Johanson, Strandberg, Grafström, Nilsson, Rundberg.)

Vasa-Teatern. Mars 28, 29. April 1—4, 6, 8—14. Behrens Herm. jun.: *Prinsessa för en dag*. — 7. 15. Sullivan: *Mikadon*. — 6. Matiné af hr Lundahl. Berens H.: *I ungdomens vår*, v. Heland: *Nattlampan*, 1 aktsoperetter; sång af frk Anna Petterson, hrr Kloed, Lundahl.)

Östermalms kyrka. April 4 Haydn: *Skapelsen*, oratorium (bitr.: Kgl. hofkapellet under hr Nordquist; fru Edling, hrr Strandberg, Lundquist, Strömberg).

Tyska kyrkan. April 6. *Konsert* af tyska kyrkans sångkör; (dir. hr Åkerberg; bitr. frk. Wolf, hr. Edberg, Lindström).

Berns' salong. April 6. Hr Ax. Rundbergs *matiné*: bitr. fru Östberg, Heintz; frkn. Jungstedt, Wolf, Petrini; hrr Lundquist, Johanson, Ödmann m. fl.

Gounods »Romeo och Julia», hvars uppförande den sista i förra månaden af oss uppgafs på repertoarlistan, blef till följd af hr Ödmanns inträffade heshet inställd. Kgl. operans märkligaste föreställning under denna månad är »Hugenotterna» med fröken Oselio som Valentine. Operan gafs här senast förlidet år d. 15 april—31 maj med fröken Klemming i denna rol. och hr Behrens som Marcel. Fröken Oselios utmärkta röst och föredrag och äfven många af de dramatiska pointerna, synnerligast i 4 aktens stora scen under sammansvärjningen och med Raoul, till-

vunno henne stort och välförtjent bifall. Mindre lyckad föreföll hernes första egentliga uppträdande i operan, då hon inför drottningen presenterar sig med ridspö och i en dräkt som, enligt hvad en recensent anmärkt, väl mycket påminner om cirkus. Det synes oss också, som om fröken O., synnerligen med så pass lång förberedelse, som här tycks ha varit fallet, kunna ha lärt sig detta sångparti, liksom andra, på svenska.

Mången finner i det italienska föredraget en blott affektation eller kommodité, och så hemmastadd som fröken O. är med svenska språket bör det vara lätt att aflägsna sådana misstankar genom att sjunga rolen på svenska, hvilket är mindre stötande, och störande. Drottning Margaretas parti sjunges af fru Östberg excellent utan öfverdrift i frasering och gester. Den röda peruken är om möjligt historisk(?), likväl bra oestetisk och stöter med denna färg väl mycket på buffachevelure. Som Raoul kunna vi ej annat än finna hr Sellman ganska tillfredsställande genom nobel hållning och liffullt spel, samt äfven genom sin sång vid detta tillfälle, då han tycktes väl disponerad. Hrr Strömberg, Sellergren och Linden lyckades väl i sina resp. roller och fröken Karlsohns page väckte såsom vanligt berättigadt bifall med sin vackra koloraturaria i första akten. Ambr. Thomas' melodifagra opera »Mignon» har bevisat sin popularitet äfven hos oss genom att ha upplefvat sin 150:de föreställning. — Den förflutna Påskhelgen har, såsom förr, haft åtskilliga konserter att bjuda på, synnerligast Påskdagen, då man hade tillfälle att på middagen bevista hr Rundbergs välordnade *matiné* i Berns' öfverfyllda salong och på aftonen Kgl. operans sedvanliga konsert samt äfven hade att välja på en kyrkokonsert och en teatermatiné, såsom här ofvan synes. Kgl. operans konsert tilldrager sig naturligtvis i främsta rummet uppmärksamheten. Densamma inleddes med en Ouvertyr af den danske tonsättaren Henriques, ett verk, som redan 1884 gafs i Köpenhamn och nu anfördes här af tonsättaren sjelf. Hr H. är bekant som god violoncellist, och vi erinra oss att han såsom sådan jemte, sin syster Fernanda (pianist) med mycket bifall lät höra sig i Leipzig nyssnämnda år. Ouverturens namn synes knappast ha något att göra med innehållet, hvilket i Mendelssohns-Gades stil är till karaktären melodiskt och i afseende på instrumentationen fördelaktigt visar tonsättarens förmåga att behandla orkestern. Med intresse åhörde man hr Hennebergs konsert, ett verk, som vittnade såväl om pianistens som kapellmästarens talang. Fastän icke af synnerlig utpreglad originalitet och med något tysk bredd i anläggningen är det dock en både effektfull och väl utarbetad komposition, och utfördes ta-

langfullt i solopartiet af komponisten ehuru på ett instrument af mindre god beskaffenhet. Beethovens ståtliga Eroica och Wagners musik ur »Mästersångarna» äro välbekanta saker, hvilka båda fingo ett värdigt utförande. Hr Rundbergs *matiné* bjöd på flere nyheter, som väckte intresse; främst af dessa den förträffligt af fru Östberg och hr Lundqvist återgifna stora duetten ur »Die Walküre». Af numrerna ur »Ruy Blas» af Marchetti anslog mest den af fru Heintz och hr Rundberg utförda duetten, mindre anmärkningsvärd var arian, som hr Johanson föredrog med mindre god disposition. Fröknarne Wolf, Petrini och Jungstedt samt hr Ödmann inbergade rikligt bifall för sina sångprestationer. Körduetten ur »Den stumma» hvilken avslutade *matiné*n, är ett arrangement, som ej åstadkommer den beräknade effekten.

Nya konstnärsgillet's soaré bjöd på rik omvexling med sina vackra af prof. Aug. Malmström och hr Th. Lundberg väl arrangerade tablåer, arior ur Saint Saëns' »Samson et Dalila» och »Lucie», förtjenstfullt sjungna af frökn. Wolf och Petrini, sina orkesternummer, en rolig prolog och dito af gillet's medlemmar utförd komedi samt musik till tablåerna. Denna senare, fyra nummer, var komponerad af hr Åkerberg; ett ur hans för några år sedan skrifna Requiem, de andra till tablån »Prinsessan i den sofvande skogen», nykomponerade och i stämningsfull stil efter dessas innehåll.

Behrens nya operett på Vasateatern har genom ett roligt innehåll och rätt melodios musik hållit sig rätt länge i allmänhetens gunst. Större originalitet fattas dock musiken, och en sång af Lazarillo, utgörande äfven slutklämmen i operetten, påminner väl starkt om Rose Friquets spöaria i »Villars Dragoner». Utförandet af operetten var på det hela ganska lyckad såväl med hänsende till musiknumren som de komiska pointerna. Likasom i »Mikadon» hade hr Strömberg här tillfälle att i hög grad roa publiken.

En ny konstbragd för Pollini. Då Heinrich Bütel 1884 gästade på hofoperan i Wien, introducerades han der af sin »upptäckare» och direktör, Pollini. En orkestermedlem af hofoperan, bekant för sina lustiga infall, yttrade då en gång till Pollini: »Ja, nu har ni gjort lycka med att förmå en kusk att bli sångare. Men nu skulle ni till fromma för konsten också göra någonting annat.» — »Och det vore . . .?» — »Ni skulle förmå en sångare att bli kusk!»

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. I Mozarts »Figaros bröllop», som snart går öfver scenen, kvarstå endast fru Edling (Susanna) och hr Strömberg (Bartholo) från föregående representationer af operan. Nya rollinnehafvare i densamma äro fru Östberg som grefvinnan, fru Strandberg (Marcellina, frk. Jungstedt (Cherubin), hrr Johanson (grefven) och Nygren (Figaro). — Inöfningen af Verdis »Othello» har kommit så långt, att scenrepetitionerna till densamma tagit sin början. Fröken Oselio lär komma att kreera Desdemonas rol i operan.

Hofkapellmästaren och operachefen Conr. Nordquist fyllde d. 11 april 50 år och blef med anledning häraf föremål för en vacker hyllning. Tidigt på morgonen uppvaktades han i sin bostad med sång af k. operans kör under anförande af kormästaren Stanek. Vid 12-tiden på förmiddagen kallad till scenen, der någon sades ha ett angeläget ärende att framföra till honom, öfverraskades han med att se denna förvandlad till en skogspark med hans byst, i gipsimitation af artisten Ax. Jungstedt, på en af rosor och lagrar omvirad piedestal, och der bakom en vacker flaggdekoration i scenens fond. Vid hans inträde här mottogs han af hela den församlade operapersonalen och helsades med fanfarer från hofkapellet. Regissören Ludv. Josephson bringade honom nu en värtalig hyllning för hans operaverksamhet, särskildt betonande det djerft räddande handtag hr Nordquist gifvit vår opera, när denna nyligen tycktes förlorad genom statsanslagets indragning. Åt hr Nordquist öfverlämnades derjemte ett praktfullt album med porträtter af ej mindre än 220 i operans tjänst varande personer. Ännu en hyllning egnades honom i barnteatern, der balettskolans elever med sin

föreståndarinna förärade honom en smakfullt textad adress, infattad i en lagerkrans med guldfransade sidenband i de svenska färgerna. Muntliga och skriftliga lyckönskningar egnades honom i mängd, deribland från Köpenhamn pr telegram, undertecknad af Svendsen, Lange-Müller m. fl.

Filharmoniska sällskapet af oss förut omnämnda 3:e abonnementskonsert eger rum den 20 d:s kl. 1/22 i Musikal. akademiens stora sal. Vid denna konsert medverkar dir. Meissners orkester, medlemmar af Vasateaterns och Gellrichs orkestrar samt flera musikälskare, i allt omkr. 50 personer. Om programmet se tidningsannonserna.

Konsert gifves torsdagen d. 17 d:s i Hotel Continentals stora sal, till förmån för en afliden musikers behöfvande familj, med biträde af fröken Hulda Wäsström och musikalskarinnor, hrr Max Strandberg, Herman Grip, Adrian och Ragnar Dahl, dir. Alb. Lindström och en musikälskare.

Sällskapet för svenska quartettsångens befrämjande hade d. 31 mars en sammankomst, hvarvid beslöts att jemväl för i år anordna pristäflan med ett pris å 150, ett å 100 och ett å 50 kronor. Prisen utgöres, såsom förut, af statsrådet Wennerberg, dr Svedbom och kamrer Julius Bagge. Nuvarande ledamöterna äro till antalet 301. Resultatet af förra årets täflan är ännu obekant, emedan granskningen af de inlemnade kompositionerna ännu ej hunnit verkställas.

Fröken Selma Ek, hvars engagement vid k. operan utgick med mars månad, lär komma att göra en tur till utlandet i och för musikstudier.

Fröken Esther Sidner, hvars sångtalang man nyligen fick göra en angenäm bekantskap med på Alliance fran-

caises soaré å Hôtel Continental, gifver nästa tisdag d. 22 d:s en musikalisk soaré å Musikal. akademien med värdefullt biträde af frökn. Wolf, Claeson och Gyllenskiöld, prof. Hallström och hrr Johanson och Lemon. Fröken Sidner kommer sjelf att utföra Agathas aria ur »Friskyttan», Cantilène ur »Samson et Dalila» af Saint Saëns och visor samt duett ur Gounods »Romeo och Julia» tillsammans med herr Lemon. Fröken Sidner är elev af k. musik. akademien och förut bekant som skicklig pianist. Konsertens program är ganska lofvande.

Göteborg. Musikdirektör Josef Czapek, den här sedan lång tid tillbaka kände och värderade musikern och tonsättaren (hvars porträtt är till finnas i Sv. Musikt. 1886 n:o 5) fyllde den 19 mars 65 år, då han blef hyllad af Göta artilleriregementes musikkår, hvars ledare han varit i trettio år innan sitt afskedstagande. Hela kåren infann sig på morgonen i hans hem och utförde flere anslående musikstycken.

Från Köpenhamn. Pianovirtuosen Frans Rummel, som förra året vid denna tid gästade Stockholm, konserterar härstädes med stort bifall. — Den sydamerikanske pianisten Teresa Careno, hvars stora triumfer i Tyskland vi förut påpekat, väckte på Filharmoniska sällskapet konsert i lördags formlig hänförelse. Kritiken skänker henne det amplaste beröm och ställer henne nästan framför Sofie Menter.

Berlin. Å kgl. operan här förberedes Beethovens ballett »Die Geschöpfe des Prometheus». Då ballettens ursprungliga sceneri ej nu mera är känt, har prof. Taubert författat ett nytt sådant och balettmästare Graeb utarbetat den koreografiska delen. — Rheintalers opera »Das Käthechen von Heilbronn» har vid första uppförandet å kgl. operan, d. 23 mars, rönt full framgång.

Svensk Musiktidnings Musikalbum I 1890 (pr. 80 öre) innehåller:

Vårstämning af Adrian Dahl, ett lifligt melodiskt pianostycke;

Un Bibelot, en nätt bagatell för piano af Ika;

Trädgårdsmästaren, en liflig, vacker baritonsång af den värderade sångkomponisten Aug. Körling.

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale) af

Adrian Dahl,

finnes att köpa å Svensk Musiktidnings expedition, Olofsgatan 1, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Stockholm,
Drottninggatan 18. Allm. Telef. 600.
OBS. Gamla Instrument tagas i utbyte.
OBS. Pianostolar, ny konstruktion.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos P. Herzog, Malm-skilnadsgatan 54.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmström.

Obs. Mycket billigt annonspris i Svensk Musiktidning — 10 öre petiträ — (rabatt vid förnyelse.)

INNEHÅLL: Heinrich Bötel (med porträtt). — Ur August Södermans resebref. — Ascanio. — Pollini såsom teaterdirektör. — Ett bref om pianojukan, af Edvard Hanslick. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Annonser.